

MALAWI STOND JARENLANG BEKEND ALS EEN LAND DAT KOFFIE EN THEE VAN LAGE KWALITEIT PRODUCEERT. INNOVATIES VAN EEN HANDVOL INITIATIEVEN EN ORGANISATIES ZORGEN VOOR LICHTPUNTJES IN DE AGRARISCHE DUISTERNIS. OP DE PLANTAGES VAN SATEMWA PIONIERT EEN VAN OORSPRONG SCHOTSE FAMILIE BIJVOORBEELD MET HET TELEN VAN SPECIALTY KOFFIE EN THEE.

Tekst **Jarron Kamphorst**
Fotografie **Anette Kay - Satemwa Tea Estates**

Tussen de glooiende heuvels van de Shire Highlands in Zuid-Malawi liggen de koffie- en theeplantages van Satemwa. Wie zijn ogen een klein beetje dichtknijpt, waant zich tussen al het groen en regenwoud door in een van de fictieve landschappen van de filmklassieker *The Lord of The Rings*. Het verhaal gaat dan ook dat de schrijver van de fantasy-trilogie de omgeving van Zuid-Malawi gebruikte als inspiratie voor het thuisland van de hobbits.

TABAK EN THEE

Malawi is meer dan alleen een sprookjesachtig decor. Het land is volgens de Wereldbank het op vijf na armste land ter wereld. Zeker 62 procent van de bevolking leeft onder de armoedegrens en 50 procent van de kinderen in het Oost-Afrikaanse land beschikt niet over adequaat voedsel. De cijfers spreken boekdelen: met een bruto binnenlands product van 6,3 miljard dollar verdient 'het warme hart van Afrika' per jaar minder dan bijvoorbeeld een Jacobs Douwe Egberts, dat vorig jaar 6,5 miljard dollar omzette. Nederland heeft, ter vergelijking, een bruto binnenlands →

“Mooie, pure theeën die niet een kopie zijn van een andere thee, maar duidelijk een eigen profiel hebben”

MALAWI TEA 2020 REVITALIZATION PROGRAM

In 2015 werd het Malawi Tea 2020 Revitalization Program in het leven geroepen. Doel van het project is om de Malawiaanse thee-industrie per 2020 concurrerder en winstgevender te maken. Ook moet het loon van de Malawiaanse theeboeren, die op de plantages werken en het minimuminkomen van de zelfstandige theeboeren omhoog. Het initiatief wordt ondersteund door de hele keten binnen de thee-industrie: van retailers tot verpakkers en van traders tot transporteurs en producenten. Daarbij gaat alles in samenspraak met diverse ngo's waaronder Oxfam. Voor meer info surf naar malawitea2020.com.

→ product van 826,2 miljard dollar. Ruim 130 keer zoveel.

Zoals de meeste Afrikaanse landen is de economie van Malawi grotendeels afhankelijk van de agrarische sector. Met name de export van tabak en thee leveren de Malawiaanse staat het broodnodige geld op. Na Kenia en Oeganda is het land de grootste thee-exporteur van het Afrikaanse continent. Jaarlijks produceren de theeplantages in Malawi gezamenlijk zo 50.000 ton thee, waarvan 98 procent bestemd is voor de export.

Desalniettemin staat Malawiaanse koffie en thee niet bekend om zijn exclusiviteit. Lange tijd stond Afrika als geheel te boek als een continent waar thee van lage kwaliteit vandaan kwam. Het werelddeel was het begin van de massaproductieketen die eindigde in de kopjes van de theeleuten die zich te goed deden aan het goedkope spul. De thee uit Afrikaanse landen

diende als opvulling van theezakjes van industriële giganten. Voor Malawi was dit niet anders, zo weet ook Deirdre Deprettere van Origin Trips, dat theereizen naar dit Afrikaanse land organiseert. “Malawi is al heel lang een theeland, maar lange tijd draaide de productie vooral om zwarte CTC-thee (*crush tear curl, red*).”

NAAM EN FAAM

Ook vandaag de dag is het gros van de Malawiaanse thee zogenaamde bulkthee. Wouter Verelst, marketing- en business development manager van Satemwa, beaamt dat. “Bij Satemwa produceren wij voornamelijk thee in bulk voor theezakjes van Pickwick, Lipton, Twinings.” Toch probeert het 96 jaar oude bedrijf al geruime tijd verandering te brengen in het eentonige theelandschap in Malawi. Het tracht de naam en faam van Malawi als theeland op te poetsen. Wouter: “Vijftien jaar geleden zijn we begonnen met de productie van

orthodoxe en specialty theeën. In de jaren dertig werd er in Malawi alleen maar op deze traditionele manier thee gemaakt. Pas met de introductie van de theezakjes, in de jaren '40 en '50 zijn er andere processen van theemaken ontwikkeld, onder andere het CTC-gebeuren. Sindsdien is Malawi een bulkland geworden op het gebied van thee.”

IMAGO

Van het imago van pover theeland komt Malawi ook niet zomaar af, weet Wouter. “Malawi is een van de armste landen van de wereld, het ligt niet aan zee, waardoor het niet beschikt over een eigen haven om goederen te importeren en exporteren, en het allerbelangrijkst: er is nooit een organisatie in Malawi zelf geweest die de Afrikaanse natie op de kaart probeerde te zetten als theeland. Dat gebeurt in Kenia bijvoorbeeld wel al langer. Daardoor blijft Malawi achter en is het theelandschap weinig divers.” →

→ Aan dat gebrek aan internationale faam probeert Satemwa verandering te brengen. Dat doet het bedrijf niet onverdienselijk, volgens Deirdre Deprettere. “Als het gaat om specialty thee uit Afrika, dan gaat Malawi voorop, in het bijzonder dankzij Satemwa Tea Estate.” Een eervolle vermelding verdient de huidige eigenaar van de estate: Alexander Kay, kleinzoon van de Schotse oprichter Maclean Kay. “Hij is enorm gedreven en heeft een grote liefde voor het product. Hij is begonnen met experimenteren en met het produceren van specialty teas. Als je hoort wat hij allemaal geprobeerd heeft, verbaast het je niet dat Satemwa nu zulke mooie resultaten boekt.”

EUROPEES KANTOOR

Met name het opzetten van een Satemwa-kantoor in België heeft ervoor gezorgd dat het imago van Malawiaanse koffie en thee aan een voorzichtige opleving bezig is. “Drie jaar geleden zijn we hier in Antwerpen begonnen”, vertelt Wouter, die sindsdien na een periode van zes jaar in Malawi weer in België woont. “Daarvoor kwam ik twee keer per jaar op bezoek vanuit Malawi met twee koffers vol met thee en koffie en dan ging ik de boer op. Naar Hamburg, Londen en Parijs. Dan verkochten we omdat mensen het verhaal belangrijk vinden. Als je het met FedEx opstuurt, blijft het op een kantoor liggen. Dan doet niemand er iets mee. Daarom hebben we geïnvesteerd in een kantoor en een opslagruimte.”

Satemwa is daarmee het eerste Malawiaanse koffie- en theebedrijf dat kantoor houdt op Europese bodem. Dat pioniersgedrag is een inherent onderdeel van het DNA van de organisatie, zo meent Wouter. “De familie achter Satemwa heeft sinds de oprichting in 1923 altijd gepionierd, bijvoorbeeld door inclusief te zijn. Zo was Satemwa de eerste estate waar vrouwen aan het werk konden, waar werknemers hiv-remmers kregen en waar op aids werd getest. In die zin loopt Satemwa al jaren voorop in Malawi.”

“Wij geloven als bedrijf heel erg in het toevoegen van waarde in het land van herkomst”

WAARDE NA WAARDE

Die verbinding met de lokale gemeenschap is Satemwa nooit verloren. Wouter: “We zijn letterlijk en figuurlijk met de lokale boeren verweven. Kleine boeren hebben velden tussen onze plantages in en we werken intensief met ze samen. Niet alleen door theeblaadjes van ze te kopen, maar ook door ze bij het proces te betrekken. Door hun naam op de thee te zetten en die te verkopen als *small farmer tea*.”

Deze wat liberalere aanpak komt bovenop de ‘conventionele’ filantropie, zegt Wouter. “Uiteraard zorgen we ook voor betere huizen, eten, scholen, ziekenhuizen enzovoorts. Maar dat kan alleen maar betaald worden als er waarde wordt gecreëerd. Wij geloven als bedrijf heel erg in het toevoegen van waarde in het land van herkomst.” Diversifiëren is daarbij het toverwoord. In plaats van alleen maar bulkthee te produceren, probeert Satemwa het Malawiaanse theelandschap door het verbouwen van specialty thee letterlijk en figuurlijk rijker te maken. “Maar ook door onze thee zelf te verpakken in Malawi. Dan

creëer je werk en meerwaarde in het land van herkomst en verklein je de keten, waardoor er meer geld in Malawi blijft en bij de lokale bevolking.”

OP EIGEN KRACHT

Ook op het gebied van klimaatverandering wil Satemwa het beste jongetje van de klas zijn. Het bedrijf probeert het klimaat en de omgeving zo veel mogelijk te ontzien, al is het een eenzame strijd in het door armoede geteisterde land. “Iedereen in Malawi ziet de effecten van klimaatverandering, maar het ontbreekt aan de middelen om er echt iets tegen te doen”, vertelt Wouter. Onlangs nog trok er een zware cycloon over Oost-Afrika. In Malawi vielen zeker zestig doden door de natuurramp. Huizen, wegen en bruggen spoelden weg en door de grote hoeveelheden water en zware wind zijn veel mensen gevlucht naar hoger gelegen gebieden. Ook is klimaatverandering een betrekkelijk onderbelicht thema in Malawi, volgens Wouter. “Er is simpelweg geen geld en dus geen aandacht. Daarom richten we ons op eigen kracht. We bouwen onder meer

dammen, leggen *wild life corridors* aan en planten bomen bij.”

UNIEKE THEE

Het pionieren gaat verder dan de sociale inclusie, het klimaat en het opzetten van een Europees kantoor. Satemwa heeft al bijna vijftig jaar een eigen thee researchcentrum in Malawi. “Dat is ons unique sellingpoint”, vertelt Wouter. “We doen daar niets anders dan het kruisen van theeën. We nemen dus verschillende eigenschappen van verschillende theeën en die kruisen we. Zo ontstaan er eigen Malawiaanse variëteiten.”

Theekenner Deirdre Deprettere onderschrijft de authenticiteit van de thee uit Zuid-Malawi. “Wat theedrinkers zoeken, is iets nieuws. Een thee die karakteristiek is voor een bepaald land of een bepaalde regio. Malawi slaagt hier uitzonderlijk goed in. Als je de verschillende theesoorten uit Malawi naast elkaar proeft, ontdek je een soort rode draad door de verschillende theeën heen: een perzikachtig karakter met een

subtiel hint van citrus.” De verschillende theevariëteiten die Satemwa produceert, hebben volgens Deirdre ook een duidelijk eigen karakter. “Dat heeft alles te maken met terroir en het gebruik van theesoorten die alleen in Malawi voorkomen. Het theeresearchcentrum heeft de afgelopen jaren zo veertig tot vijftig eigen cultivars ontwikkeld die een kruising zijn van de *Sinensis sinenses* en de *Sinensis assamica*.”

Wat Deirdre verder opviel tijdens haar bezoek aan Satemwa, was dat ze op de estate alle variëteiten tegelijkertijd kon zien en proeven. “Satemwa produceert witte, groene, oolong, zwarte en post-gefermenteerde pu’er thee”, herinnert ze zich. “Ze zijn ook de enige in Afrika die een gerookte thee maken. Door al het experimenteren met de variëteiten, seizoenen en stappen in het verwerkingsproces zijn er theeën ontstaan die echt een eigen karakter hebben. Mooie, pure theeën die niet een kopie zijn van een andere thee, maar duidelijk een eigen profiel hebben.” ■

**HIER BESTEL JE
JOUW VOLGENDE KOP
MALAWIAANSE THEE IN
NEDERLAND EN BELGIË:**

NEDERLAND:

Art of Tea:

artoftea.nl

Bocca – Tea by April:

bocca.nl/tea-by-april

Camellia Discovery:

camelliadiscovery.com

De Theemakers:

detheemakers.nl

Hotsoup.nl:

hotsoup.nl

Mevrouw Cha:

mevrouwcha.nl

Monkey Chief Tea:

monkeychief.com

Tea By Numbers:

teabynumbers.com

Tea in Motion:

teainmotion.nl

Tea Life Style:

tealifestyle.nl

BELGIË:

All about Eve:

allabouteve-conceptstore.com

Caffe Mundi:

caffemundi.be

Cuperus Koffie & Thee:

cuperuskoffie.be

Gojo Tea:

gojotea.be

Koffie en Thee Liefhebber:

dekoffieliefhebber.be

Kolonel Coffee:

kolonelcoffee.be

Kukicha:

kukicha.be

La Septième Tasse:

7etasse.com

Melange Thee:

melangethee.be

Phil My Cup:

philmycup.be

Malawi Tea Tour

Ga met Origin Trips mee op reis naar het vriendelijke ‘hart van Afrika’ en leer alles over thee!

Tijdens het verblijf op Satemwa Tea & Coffee Estates leer je thee plukken en maken, ervaar je het leven op een plantage, ontmoeten we de lokale boeren en zien zowel machinale CTC als topkwaliteiten specialty tea (wit, zwart, oolong) en zelfs koffie. We bezoeken meerdere plantages, maar komen ook bij de kleine boeren thuis. We bezoeken de Tea Research Foundation, de veiling, maar ook sociale projecten zoals het ziekenhuis en de school.

Wat kun je zoal verwachten

- Intensief educatief programma
- Pluk thee, blend zelf thee én proef heel veel thee

- Ontdek hoe boeren hier leven en bezoek diverse sociale projecten, als ook een echte Afrikaanse markt in de stad
- Verblijf in de koloniale tea planters’ bungalow op de plantage met huiskamer en open haard waar dagelijks voor ons wordt gekookt
- Een onvergetelijke afsluiting in de vorm van een dag/nacht-safari op zoek naar leeuwen, cheetahs en giraffen
- Nederlandstalige gids

Voor meer informatie en
aanmeldingen:
cupofteatravel.nl/theereizen

WANNEER:
6-15 JUNI
2020